

FIOD
Belastingdienst

VERTROUWELIJK

Naam dienstonderdeel

FIOD/kantoor Utrecht

Bernadottelaan 13-15

3527 GA Utrecht

Postbus 19266

2501 DG Utrecht

www.belastingdienst.nl

-

Contactpersoon

T 030 [redacted]

M 06 [redacted]

[redacted]@belastingdienst.nl

memo

Fraudefenomenen

Datum

2 februari 2014

Versienummer

01

Opdrachtgever

[redacted] FIOD

Auteur

[redacted]

Kopie aan

[redacted]

[redacted]

Bijlagen

1. Positie van de FIOD in het kader van de fraudefenomenen

De FIOD is werkzaam op het hele veld van financieel-economische fraude in Nederland. Daarbij werkt de FIOD in de keten met verschillende toezichthouders en het Openbaar Ministerie. Het strafrecht is ondersteunend aan de handhaving binnen de verschillende taakvelden.

De FIOD ziet derhalve een heel breed scala van verschillende fraudesoorten. Van die verschillende fraudesoorten heeft de FIOD geen totaalbeeld, dat ligt doorgaans bij de toezichthouder.

Alle opsporingsonderzoeken die de FIOD doet, zijn in principe in meer-of mindere mate publiciteitsgevoelig. Het doorzoeken van een woning of bedrijfspand en het aanhouden van verdachten, zijn zaken die regelmatig media-aandacht krijgen. Daarnaast kan ook de aard van de fraude aanleiding zijn voor publicitaire-en of politieke belangstelling. Derhalve zou je kunnen concluderen dat (nagenoeg) alle onderzoeken door de FIOD relevant zijn in het kader van een inventarisatie fraudefenomenen.

Over individuele strafrechtelijke onderzoeken wordt in het algemeen geen informatie gedeeld met het departement, anders dan al voor 'sterzaken' via de gebruikelijke lijn plaatsvindt. Sterzaken hebben betrekking op grote, gevoelige zaken en/of nieuwe fraudefenomenen. Bespreking vindt periodiek plaats in het overleg tussen [redacted] van de FIOD, [redacted] Belastingen en de [redacted] van het Openbaar Ministerie.

Het is mogelijk dat vanuit de strafrechtelijke onderzoeken door de FIOD nieuwe fraudepatronen gesignaleerd worden dan wel meer informatie wordt verkregen over modus operandi van bekende fraudepatronen. Per situatie zal beoordeeld worden of informatiedeling opportuun is.

Medio 2013 is binnen de FIOD een inventarisatie gemaakt van fraudefenomenen ten behoeve van het [redacted] Fraudebestrijding. Aanvullend is in dit memo een actualisatie van fraudefenomenen opgenomen zoals die door de FIOD gesignaleerd worden

VERTROUWELIJK

Pagina 1 van 5

2. Actualisatie fraudefenomenen

Accijnsfraude

Voor de bestrijding van accijnsfraude is het CPA team in Rotterdam ingericht. Zij kunnen een goede rol vervullen om te komen tot een integrale aanpak van accijnsfraude waarbij ook aandacht is voor de internationale component. Die internationale component zou gericht moeten zijn op criminele organisaties en grensoverschrijdende geldstromen. Daarbij kan tevens meer zicht verkregen worden op de positie van Nederland.

Signalen vanuit de opsporing geven aanleiding om het CPA team meer in positie te brengen en tot een integrale aanpak te komen. De aanpak van accijnsfraude bij sigarettensmokkel was tot nu toe fragmentarisch, gericht op het stoppen van die ene sigarettensmokkel(aar).

- Er zijn signalen dat de sigarettensmokkel zich uitbreidt van the UK en Ierland naar Nederland. Er zijn steeds vaker signalen dat deze accijnsproducten bij kleine winkels in Nederland worden afgezet. Hierbij wordt vaak gebruik gemaakt van dezelfde fraudemethodieken en dezelfde infrastructuur.
- Er wordt gebruik gemaakt van katvangers en er vindt misbruik plaats van 'vergunning geregistreerde adressen (VGG)' en het EMCS systeem. Op het moment dat het misbruik gesignaleerd wordt en de VGG wordt ingetrokken, verhuist de business naar een nieuw adres, bedrijf en/of katvanger.
- Daarnaast wordt er ook misbruik gemaakt van de faciliteit voor vissersschepen die een bepaalde hoeveelheid accijnsgoederen voor eigen gebruik mogen inslaan. Er zijn handelaren op de wal die zich laten bevoorraden door meerdere vissersschepen en op die manier een behoorlijke binnenlandse (zwarte) handel opbouwen.

Importheffing

In juni 2013 is importheffing op zonnepanelen ingevoerd voor herkomst uit China. Sindsdien komen de zonnepanelen die in Nederland ingevoerd worden voor een groot deel uit India. Het vermoeden is dat er nu schijnconstructies opgezet zijn en worden om de daadwerkelijke oorsprong van de zonnepanelen te verhullen.

De overheid stimuleert het gebruik van zonnepanelen en geeft daar ook subsidies voor. Er worden miljoenen zonnepanelen per maand ingevoerd. De belangen zijn groot. De antidumpeffing bedraagt 97% van de invoerwaarde. Ook zijn er politieke-publicitaire risico's. In één casus is het vermoeden dat er via een tussen geschakelde, Europese importeur, een grote levering heeft plaatsgevonden aan een Nederlandse overheidsorganisatie.

Nederland was geen voorstander van de antidumpeffing maar wordt nu wel geacht deze te handhaven. De wet-en regelgeving om deze handhaving vorm te geven, is ontoereikend. De procedure om de herkomst in India te verifiëren, kan twee jaar in beslag nemen. Dit geeft de fraudeur alle gelegenheid om eerst te profiteren en vervolgens te anticiperen op een nieuwe constructie.

ANBI's

In ons eerste overzicht van fraudefenomenen hebben we reeds melding gemaakt van (schijn)constructies met (buitenlandse) rechtspersonen. Hierbij zijn ook de ANBI's genoemd als verschijningsvorm. De (schijn)constructies hebben wij vanuit de FIOD ook benoemd als onderwerp waar bij voorrang, in gezamenlijkheid met

partijen binnen en buiten de Belastingdienst (CCB, Trafi, FEC, DNB, FIOD) aandacht aan geschonken zou moeten worden. Daar wordt momenteel ook goed aan gewerkt.

In deze update willen we in het bijzonder nog de ANBI's belichten. De ANBI-structuur kan meerdere fraudedoeleinden dienen. Er is enerzijds de schijnconstructie om activiteiten en (herkomst van) gelden te verhullen. Ten aanzien van dit aspect is een grote fraudezaak onderhanden. Anderzijds zijn er nu signalen dat er op grote schaal misbruik van de ANBI gemaakt wordt voor het ten onrechte claimen van giftenaftrek. Ook daarvoor dienen zich (strafrechtelijke) zaken aan.

Na toezichtacties van de Belastingdienst in 2013 moest in bijna een derde van de gevallen de ANBI-status ontnomen worden. De ANBI-status wordt op aanvraag afgegeven, doorgaans voordat er feitelijk activiteiten uitgeoefend worden. Het toezicht op ANBI's is risicogericht¹.

De wetgeving is met ingang van 1 januari 2014 aangepast. Vanaf die datum moeten een ANBI een aantal gegevens publiceren. Daarnaast is voor periodieke giften vanaf 1 januari '14 geen notariële akte meer noodzakelijk maar nog slechts een overeenkomst met het betreffende goede doel. In tegenstelling tot gewone giften, geldt voor de aftrekbaarheid van periodiek giften geen drempelbedrag. Het belang van een ANBI-status neemt derhalve toe.

Omgevingsgericht werken c.q. 'correctieve tik'

Het strafrecht kan een bijdrage leveren aan de totale handhaving voor een bepaald onderwerp, branche of probleem. Zo is enkele jaren geleden in het kader van het thema 'tijdige aangifte' een aantal zaken in het strafrecht betrokken teneinde een breder effect te bewerkstelligen. Hetzelfde geldt voor een aantal kleinere faillissementsfraudezaken (het niet bewaren van de administratie, het niet, onvolledig of onjuist verschaffen van informatie aan de curator) die in gezamenlijkheid in het strafrecht opgepakt zijn en voorzien van de nodige publiciteit om het signaal af te geven dat ook dergelijke delicten niet getolereerd worden.

In het toezicht en de opsporing hebben wij regelmatig last van bedrijven die opzettelijk niet voldoen aan de fiscale verplichtingen zoals het niet, niet juist, niet volledig of niet tijdig voldoen aan de administratieve verplichtingen. Vanuit de opsporing is het idee ontstaan om in een samenwerkingsproject met snelle interventies een correctieve tik uit te delen op dergelijke relatief simpele strafbare feiten. Indien een dergelijk samenwerkingsproject de nodige publiciteit wordt gegeven, kan hiermee een breder uitstralingseffect gecreëerd worden.

Convenantpartners

In ons eerste overzicht van fraudefenomenen is het volgende opgenomen over convenantpartners:

"In verschillende grote fraudeonderzoeken zijn (potentiële) convenantklanten betrokken. Bij de onderzoeken blijken hiaten in de AO/IB en een non-compliance 'tone at the top' die de basis van een convenant doen wankelen."

¹ Zie ook DGB/2013/5421M d.d. 11 oktober 2013, antwoord op schriftelijke vragen over de 12^e halfjaarsrapportage Belastingdienst

Ook nu weer zijn er concrete strafrechtelijke onderzoeken waarbij convenantpartners betrokken zijn als 'facilitator'/adviseur of zelf als verdachte. In het algemeen verdient de vraag aandacht hoe bevindingen vanuit het strafrecht in relatie gebracht worden met de beslissing om een convenant al dan niet af te sluiten of te continueren. Hierbij is tevens van belang hoe en met wie die informatie vanuit strafrechtelijke onderzoeken met de Belastingdienst gedeeld wordt.

Bedrijven die VOW zijn: nieuwe vorm van faillissementsfraude?

In het Parool van 24 december 2013 verscheen een artikel 'Miljoenen euro's schade door fraude met gedumpte BV's'. De eigenaren en bestuurders van deze rechtspersonen zijn verdwenen en de KvK gaat over tot ontbinding. De burgers en de overheid blijven met onbetaalde rekeningen achter. Er zou sprake zijn van een nieuwe vorm van faillissementsfraude.

Het onderwerp faillissementsfraude staat op de agenda van de MC Fraude. Een projectgroep onder leiding van het Ministerie van V en J werkt aan een projectplan. Hetzelfde geldt voor het onderwerp gegevensuitwisseling waarbij ook de samenwerking met de KvK aan de orde komt. Deze nieuwe vorm van faillissementsfraude zal aan beide projectgroepen als aandachtspunt meegegeven worden.

Witwassen/buitenlands vermogen

Het onderwerp witwassen en buitenlands vermogen, kent meerdere aspecten die een brede, totale aanpak rechtvaardigen:

- Tot 1 juli 2014 kan nog zonder boete worden ingekeerd. In ons vorige overzicht van fraudefenomenen hebben wij reeds gemeld dat de belangen van de inkeerregeling kan conflicteren met het belang van strafrechtelijk onderzoek naar witwassen. Er doen zich concreet situaties voor waarin mensen voor de tweede keer of nog zelfs vaker, inkeren. Feitelijk faciliteren we zo als Belastingdienst het witwassen van verholde gelden. Daarnaast zijn er inkeerders met een bijzondere positie in de samenleving, zodat er mogelijk sprake is van publicitair en politiekgevoelige zaken.
- Er zijn steeds nieuwe bronnen voor buitenlands vermogen zoals wikileaks, tipgevers, buitenlandse bronnen zoals recentelijk het Zwitserse UBS. Daarnaast moeten we ook actief speuren naar nieuwe bronnen c.q. nog onbekend vermogen.
- Met de Duitsers worden bijv. afspraken gemaakt over het delen van informatie over gelden die zij detecteren bij controles aan de grens. Dit kan een mooie bron zijn om witwassen te detecteren. Ook kan dit een goede aanleiding zijn om de internationale samenwerking rondom de bestrijding van witwassen nog meer vorm te geven.
- Er zijn verschillende projecten die veel informatie kunnen opleveren over nog onbekend buitenlands vermogen. Enkele voorbeelden hiervan zijn het project debetcards/creditcards (FIOD-FEC-CCB), buitenlandse hypotheek (ICov) en Trusts (CCB). Het zijn allemaal goede en belangrijke projecten. Een overall aanpak kan bewerkstelligen dat er synergie-effect ontstaat bijv. ten aanzien van subjecten die in meerdere projecten naar voren komen. Het AMLC als kenniscentrum en coördinatiepunt voor witwaszaken, kan hierbij een rol vervullen.

Boilerroomfraude

In ons vorige overzicht van fraudefenomenen is vermeld dat bij beleggingsfraude vaak sprake is van grote financiële belangen en veel gedupeerden. De fraudes trekken vaak de publicitaire belangstelling waarbij kritiek geuit wordt op laakbaar optreden door politie en OM.

Een variant van beleggingsfraude die steeds vaker voorkomt, is de boilerroomfraude. Het AFM kent een nieuwsbrief waarin beleggers gewaarschuwd worden voor aanbiedingen door dergelijke frauduleuze partijen. Het is een onderwerp dat zich bij uitstek leent voor een integrale handhavingsregie.

Een boiler room is een verzamelnaam voor personen en organisaties die met behulp van gehaaide verkopers naar potentiële beleggers bellen om ze over te halen te investeren in waardeloze of nep aandelen. Beleggers worden onder grote druk gezet om geld naar het buitenland over te maken. Boiler rooms gebruiken vaak betrouwbaar ogende websites. Soms gebruiken ze namen die lijken op die van een bekende financiële organisatie.

BTW-carrouselfraude

Ten aanzien van BTW-carrouselfraude blijft het voortdurend van belang om alert te zijn op nieuwe artikelen die de carrousel laten draaien en daar tijdig de verleggingsregeling voor toe te passen. Dat is gebeurd bij mobiele telefoons; vanaf 1 april 2013 mag er geen BTW meer berekend worden op laptops en mobiele telefoons als de waarde van de levering € 10.000 of meer bedraagt. Een goede maatregel, maar toch niet geheel fraudebestendig. In een strafrechtelijk onderzoek bleken er honderden facturen te zijn voor zendingen met een waarde net onder de € 10.000. Oftewel, met smurfen werd de pas ingevoerde verleggingsregeling omzeild.

3. Ontwikkelingen

Naast de lopende fraudedossiers oriënteert de FIOD zich ook op de toekomst: wat zijn aankomende bedreigingen zowel op het terrein van fraudesoorten als de opsporing daarvan. Hiervoor is het project 'trendwatchen' ingericht. In- en externe partijen signaleren ('bloggen') potentiële frauderisico's. Gesignaleerde frauderisico's worden gevalideerd door experts. Een volgende actualisatie van de fraudefenomenen zal ook zeker vanuit het project trendwatchen gevoed worden.

4. Advies/wensen

Van de opsomming die we in dit memo geven, willen we er een aantal onderwerpen uit lichten die bij voorrang onze aandacht verdienen:

- a. witwassen en buitenlands vermogen;
- b. internationale, integrale aanpak accijnsfraude via het CPA team.